

KLÚČOVÉ FAKTÁ O AVIÁRNEJ INFLUENZE

Vtáčia chrípka

Základné informácie

- ❖ Vtáčia chrípka typu H5N1 je ochorenie, ktoré v súčasnosti postihuje voľne žijúce a domáce vtáky v niekoľkých častiach sveta.
- ❖ V EÚ sa od roku 2006 vyskytlo niekoľko sporadických ohnisk, ktoré sa doteraz úspešne zvládli.
- ❖ Vysoko patogénna vtáčia chrípka H5N1 je primárne vtáčia choroba, ktorá sa ľahko neprenáša na iné zvieratá a ľudí.
- ❖ Ľudia, ktorí boli infikovaní, boli vo veľmi tesnom kontakte so živými alebo mŕtvymi infikovanými vtákmi, hlavne domácou hydinou na dvore.
- ❖ V EÚ sú zavedené veľmi prísne veterinárne opatrenia. Ich cieľom je zabrániť šíreniu vírusu z voľne žijúceho vtáctva na hydinu a obmedziť výskyt ohnisk u hydiny.
- ❖ Dočasné ochranné pásma a pásma dohľadu sú zriadené v oblastiach, kde sa nachádzajú infikované vtáky. V týchto zónach je obmedzený pohyb živých zvierat, hydina je uzavretá v uzavretých priestoroch a starostlivo monitorovaná a prísne sa uplatňujú opatrenia na dezinfekciu.
- ❖ Ak sa v domácom hospodárstve vyskytne ohnisko, všetky vtáky sa vyradia a prijímú sa opatrenia na ochranu pracovníkov.
- ❖ Zaviedli sa aj veľmi špecifické opatrenia na zabránenie vstupu infikovaných vtákov do potravinového reťazca.
- ❖ V každom prípade dôkladné varenie zabezpečí, aby mäso a vajcia neobsahovali žiadny vírus.
- ❖ Riziko nakazenia širokej verejnosti vírusom H5N1 zo živých zvierat alebo z hydinových výrobkov je veľmi nízke a neexistuje žiadny dôvod na to, aby menili stravovacie návyky alebo cestovné plány.

Spotreba hydinových výrobkov

- Je bezpečné jesť hydinové mäso alebo vajcia, ktoré nakupujete v EÚ. Je to preto, že sú zavedené prísne opatrenia v oblasti bezpečnosti potravín a veterinárnych opatrení na zabránenie vstupu mäsa alebo vajec z nezdravých zvierat do potravinového reťazca.
- Obchod z ochranných pásiem a zón dozoru v rámci EÚ (kde sa našli infikované vtáky) je povolený len po veľmi prísnych veterinárnych kontrolách a dovoz z postihnutých tretích krajín je zakázaný.
- V prípade ohniska nákazy na hydinovom farme sa celý krdel' ihneď odstráni a zlikviduje. Zničí sa aj hydinové mäso a vajcia vyprodukované na týchto farmách.
- Dokonca aj vo veľmi nepravdepodobnom prípade prítomnosti vírusu v mäse alebo vajciach predávaných v EÚ, dôkladné varenie ničí vírus, takže dobre varené mäso a vajcia nepredstavujú žiadne riziko.
- Mäso z očkovanej hydiny nie je škodlivé pre ľudské zdravie, pretože vírus obsiahnutý vo vakcíne je usmrtený a nemôže sa množiť.

Rizikové skupiny

Ľudia, ktorí chovajú vtáky, ako sú kurčatá, kačice a husi v blízkosti svojho bydliska, nemusia byť príliš znepokojení, ale mali by si byť vedomí rizík. Mali by najmä:

- **Dodržiavať pokyny miestnych veterinárnych orgánov, najmä pokiaľ ide o potrebu kŕmenia a pitia hydiny v interiéri a držať hydinu v rizikových oblastiach v interiéri.**
- Informovať úrady, ak sa objavia nezvyčajne vysoké počty uhynutých voľne žijúcich vtákov, alebo ak niektorý z ich vtákov ochorie alebo zomrie za neobvyklých okolností. V takýchto prípadoch sa ľudia nesmú dotýkať samotných mŕtvych alebo chorých vtákov.
- **Uchovávať vtáky mimo ich domov a dodržiavajte hygienické predpisy - najmä ručné umývanie mydlom pri kontakte s vtákmi alebo vtáčimi exkrementami.**

- Odradiť deti od hrania sa s vtákmi a naučiť ich, aby povedali dospelým osobe, ak uvidia choré alebo mŕtve vtáky.

- **Uistite sa, že deti rozumejú pravidlám základnej hygieny.**

- Nikdy nezabíjajte alebo nejedzte choré alebo umierajúce vtáky, pretože by to mohlo znamenať väčšie riziko.

❖ Ostatní ľudia, ktorí prichádzajú do pravidelného kontaktu s hydinou (napr. poľnohospodári, veterinári) alebo voľne žijúcimi vtákmi (napr. poľovníci, pozorovatelia vtákov), si musia byť vedomí rizík a prijať preventívne opatrenia.

❖ ECDC vypracovalo podrobné usmernenie o ochrane ohrozených osôb a tých, ktorí žijú alebo cestujú do oblastí, kde sa našli infikované vtáky. Vnútroštátne orgány sú tu preto, aby poskytovali poradenstvo v prípade akýchkoľvek otázok.

Ostatní občania

Je veľmi nepravdepodobné, že by iná verejnosť bola v kontakte s infikovanými vtákmi.

Nasledujúce bezpečnostné opatrenia sú dostatočné:

- Nedotýkajte sa chorých alebo uhynutých voľne žijúcich vtákov alebo hydiny a informujte miestne veterinárne úrady, ak zistíte akékoľvek podozrivé počty mŕtvych alebo chorých vtákov.

- Dodržiavajte bežné pravidlá správnej hygieny - tj po kontakte s vtákmi alebo ich trusmi si umyte ruky mydlom

- ❖ Ak sa u vtákov vo vašej oblasti vyskytne ohnisko vysokopatogénnej vtácej chrípky:

- vnútroštátne orgány môžu uložiť dočasné obmedzenia týkajúce sa pohybu hydiny a vyhlásiť určité miesta neprípustné pre ľudí. Je dôležité, aby ste dodržiavali tieto pokyny, pretože sú určené na zastavenie šírenia vírusu.

- V týchto oblastiach by sa domáce mačky mali držať v interiéri, aby sa im zabránilo kontaktu s voľne žijúcimi vtákmi alebo ich trusom a aby sa zabránilo prenosu vírusu na labky a nakazeniu sa.

Cestovanie

Je tu malé alebo žiadne riziko pri cestovaní do krajín mimo EÚ alebo do oblastí v rámci EÚ, kde sa zistila vtáčia chrípka, za predpokladu, že sa vyhnete návšteve hydinárskeho fariem alebo trhov s vtákmi a budete dodržiavať vyššie uvedené opatrenia, ako sa uvádza v usmerneniach ECDC.

Pandémia ľudskej chrípky

- ❖ Nevieme, kedy nastane ďalšia pandémia (t. J. Veľká a závažná celosvetová epidémia nového vírusu ľudskej chrípky) alebo ktorý vírus spôsobí.
- ❖ V súčasnej dobe vírus zodpovedný za vtáčiu chrípku (H5N1) sa neprenáša ľahko z človeka na človeka a preto sa nepovažuje za vírus prispôbivý ľuďom. Existuje však možnosť, že vtáčia chrípka H5N1 by sa mohla vyvinúť alebo mutovať na formu ľudskej chrípky. To je dôvod, prečo je vírus neustále sledovaný.
- ❖ Tri pandémie sa udiali v 20. storočí - v rokoch 1918-1920 a v rokoch 1957 - 1968. Odborníci varujú, že sa môže kedykoľvek objaviť ďalšia pandémia. Preto sa EÚ a jej vlády, Svetová zdravotnícka organizácia a ďalšie orgány OSN pripravujú na túto možnosť.
- ❖ Očkovanie proti sezónnej chrípke nebude chrániť ľudí pred možným novým (zatiaľ neznámym) vírusom pandémie, pretože každá vakcína proti chrípke je špecifická pre daný vírus.

- ❖ EÚ a vnútroštátne orgány verejnej správy pripravili pohotovostné plány v prípade pandémie ľudskej chrípky, aby boli schopné rýchlo reagovať na zdravotné následky. Tieto plány predpokladajú opatrenia, ako sú poradenstvo v oblasti verejného zdravia (včasná izolácia a maska), poskytovanie antivírusových prípravkov, vývoj vakcín, núdzové opatrenia v systémoch zdravotnej starostlivosti, medzinárodná koordinácia atď.
- ❖ Každá krajina EÚ má plán pripravenosti na pandémiu, ktorý odráža ich vnútroštátnu situáciu a možné potreby. Všetky majú rovnaký vzor, majú koordináčne ustanovenia EÚ a neustále sa zdokonaľujú a testujú.